

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7981/2022
18.10.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Гордане Комненић, председника већа, Драгане Миросављевић, Зорана Хаџића, Весне Субић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Владица Петровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Високи савет судства – Основни суд у Врању, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Лесковцу, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 363/21 од 14.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 18.10.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 363/21 од 14.12.2021. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Лесковцу Гжрр 363/21 од 14.12.2021. године и пресуда Основног суда у Лесковцу Прр1 1091/19 од 16.12.2020. године и предмет **ВРАЊА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу Прр1 1091/19 од 16.12.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужена на име новчаног обештећења за имовинску штету исплати новчани износ од 651,65 еура са домицилном каматом почев од 01.01.2007. године до 25.12.2012. године, а са затезном каматом по стопи која се утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе ЕЦБ на главне операције за рефинансирање увећане за осам процентних поена почев од 25.12.2012. године до коначне исплате, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу по коме банке у месту испуњења обавезе плаћају ову валуту на дан исплате, који ће се исплатити из буџетских средстава РС одређених за рад судова, која је утврђена у предмету Основног суда у Врању И 1470/08, а по решењу Основног суда у Врању Р4И 78/19 од 16.04.2019. године којим је усвојен приговор ради убрзања поступка и утврђено да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој исплати трошкове спора у износу од 6.000,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Гжрр 363/21 од 14.12.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној примени члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11...18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе. Наиме, имајући у виду различиту праксу у идентичним правним и чињеничним споровима израженим у пресудама које је ревидент доставио у ревизији, Врховни касациони суд налази да у конкретном случају постоји потреба одлучивања о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе, чиме су испуњени услови из члана 404. став 1. ЗПП, па је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код ХК ПК „Јумко“ ад Врање. Пресудом Основног суда у Власотинцу П 237/07 од 10.12.2007. године утврђено је потраживање тужиоца према туженом у износу од 651,65 евра. На основу наведене пресуде Основни суд у Врању је решењем И 1470/08 дана 03.09.2008. године одредио извршење ради наплате новчаног потраживања од 651,65 евра. Тужилац је поднео приговор ради убрзања поступка и правноснажним и извршним решењем Р4И 78/19 од 16.04.2019. године усвојен је приговор тужиоца ради убрзања поступка и утврђено да је тужиоцу повређено право на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Врању И 1470/08, с тим што је одбијен предлог да се наложи поступајућем судији да убрза поступак извршења будући да је поступак у прекиду ради решења претходног питања и да ће се наставити након правноснажног окончања поступка у предмету Привредног суда у Лесковцу Ст 21/2018.

Другостепени суд је, поступајући по жалби тужиоца, у односу на тренутни статус извршног дужника према коме није реализовано извршење, провером података преко Агенције за привредне регистре утврдио да је забележбом од 24.11.2006. године, уписан у Регистар привредних субјеката привредни субјекат ХК „Јумко“. Забележбом од 19.01.2011. године, уписана је одлука Агенције за приватизацију о реструктурирању од 10.01.2011. године, субјекта приватизације ХК ПК „Јумко“, док је забележбом од 19.10.2020. године уписано решење о покретању претходног стечајног поступка.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су одбили тужбени захтев. Првостепени суд је закључио да је искључена свака могућност налагања било каквог поступања суда без постојања предлога за наставак поступка од стране извршног повериоца, те стога тужилац није доказао која је имовинска штета изазвана због повреде права на суђење у разумном року. Другостепени суд износи правни став да извршни дужник ХК „Јумко“ ад Врање у реструктурирању није у стечају, те нема услова за објективну одговорност тужене за насталу имовинску штету на страни тужиље.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Наиме, у току поступка је утврђено да је решењем Основног суда у Врању Р4И 78/19 од 16.04.2019. године усвојен приговор тужиоца и утврђена повреда права на суђење у разумном року у предмету који се води пред Основним судом у Врању И 1470/08, а на основу извршне исправе – правноснажне пресуде П 237/07 од 10.12.2007. године. Извршни поступак није окончан нити је тужилац наплатио материјалну штету одређену по наведеној одлуци. Тужена није дала оправдане разлоге зашто и поред протекла времена није спроведено решење о извршењу и омогућено тужиоцу наплата тог потраживања.

Одредбом члана 1. и 2. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да се законом уређује заштита права на суђење у разумном року, да је сврха закона да пружи судску заштиту права на суђење у разумном року и тиме предупреди настајање повреда права на суђење у разумном року, да право на суђење у разумном року има свака странка у судском поступку, што укључује извршни поступак. У смислу члана 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року правна средства којима се штити право на суђење у разумном року су приговор ради убрзања поступка, жалба и захтев за правично задовољење.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године када је стекла право на правично задовољење. Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна, а што је прописаном одредбом члана 31. став 3. истог закона.

Стога, тужена одговара за штету када тужилац, бивши запослени у привредном друштву са већинским друштвеним или државним капиталом, без своје кривице није наплатио своје новчано потраживање из радног односа, а правноснажним решењем је утврђено да му је у том поступку повређено право на суђење у разумном року. У конкретном случају утврђеном повредом права на суђење у разумном року тужилац стиче право да захтева од тужене накнаду материјалне штете у висини ненаплаћеног потраживања и поднео је тужбу за накнаду ове штете. Свако новчано потраживање досуђено правноснажном судском одлуком улази у имовину повериоца, па свако неспровођење извршења судске одлуке којом је то потраживање досуђено представља повреду права на мирно уживање имовине зајамчено у члану 58. став 1. Устава РС.

Такође, у овој правној ствари није разјашњена структура капитала извршног дужника у тренутку покретања извршног поступка, а тужилац је истицао да је извршни дужник ХК ПК „Јумко“ ад предузеће са већинским државним капиталом. Наведна чињеница је од значаја за одлучивање о захтеву тужиоца за накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року у односу на тужену Републику Србију.

Стога се изнети став нижестепених судова не може прихватити као правилан.

У поновном поступку, нижестепени судови ће имати у виду примедбе изнете у овом решењу, па ће након што разјасне структуру капитала извршног дужника у тренутку покретања извршног поступка донети нову и закониту одлуку.

Из напред изнетих разлога, применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**